

УДК 347.73(045)

ОСНОВНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Надія Шляхетка

студентка

Науковий керівник: Ольга Шолудько

канд. екон. наук, доцент

кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Львівський національний

університет природокористування

Глибока економічна та фінансова кризи, зумовлені повномасштабною війною росії проти України, матимуть суттєві негативні та довготривалі наслідки для фінансового сектору. Проте банки успішно протистоять викликам війни завдяки значному запасу міцності, своєчасній реакції НБУ та рокам спільної роботи над реформою сектору.

Зважаючи на очікуваний масштаб реалізації фінансових ризиків та втрати банками капіталу, Національний банк тимчасово перейшов до політики регуляторного послаблення. НБУ не буде застосовати заходів впливу, якщо фінансові установи порушуватимуть вимоги до достатності капіталу через негативні наслідки війни. Водночас НБУ вимагатиме прозорого та достовірного відображення фінансового стану банків та небанківських фінансових установ. Це дасть змогу впровадити реалістичний графік відновлення фінансового сектору після перемоги у війні.

Різка підняття НБУ облікової ставки у червні спонукає банки підняти ставки за депозитами, аби збільшити привабливість гривневих заощаджень. Це має посилити стійкість банківського фондування. Очікується й зростання дохідності ОВДП. У такому разі виникне стійкий ринковий попит на боргові папери уряду, що зменшить потребу в емісійному фінансуванні дефіциту бюджету.

Кредитний попит населення та бізнесу під час війни значно послабився, як і ризик-апетит банків до надання нових позик. Зростає лише гривневе

корпоративне кредитування. Це зростання переважно забезпечують програмами державної підтримки. Слабкий фінансовий стан бізнесу та населення стримуватиме активне банківське кредитування в післявоєнний період, тож урядові програми часткової компенсації процентної ставки та часткового гарантування кредитів мають зберегтися. Відновлення сегменту незабезпеченого споживчого кредитування відбудеться швидше, але темпи будуть дуже далекі від довоєнного рівня. Іпотечне кредитування на певний час повністю зупиняють. Для його відновлення також варто скористатися програмами підтримки.

В умовах війни банки як активні учасники фінансової системи виявилися операційно стійкими, адже щодня майже безперебійно надавали послуги клієнтам у тих регіонах, де це було безпечно для працівників та клієнтів. Спостерігали активність банківських установ, оскільки від середини червня працювало близько 85% банківських відділень країни. Проте банки отримали значні збитки банків від спричинених війною подій операційного ризику. Клієнти банківської системи зберігали довіру до банків, обсяги гривневих коштів на рахунках клієнтів, передусім населення, зростали в перші тижні після початку повномасштабного втручання росії. Проте згодом це зростання припинилося. Ліквідність банківського сектору наразі не зумовлює занепокоєнь, проте банки мають зберігати консервативні підходи й припускати, що ризик ліквідності все ще може реалізуватися [1].

Небанківські фінансові установи виявилися менш готовими до викликів війни порівняно з банками і гірше впоралися з наявними операційними ризиками. Проте і серед них є такі, що продовжують безперервно надавати якісні фінансові послуги.

Основний регулятор фінансової системи дає змогу учасникам різних сегментів фінансового ринку відновитися, не застосовуючи жорстких заходів впливу за порушення, які вони змушені застосовувати через війну. Водночас небанківські фінансові установи мають мобілізувати власні ресурси для відновлення та зберігати прозорість у відображенні фінансового стану.

Список використаних джерел

1. Фінансова система успішно протистоїть викликам війни – Звіт про фінансову стабільність. – URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/finansova-sistema-uspishno-protistoyit-viklikam-viyuni-zvit-pro-finansovu-stabilnist/> (дата звернення: 13.09.2022).